

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Черниш Юрій Петрович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТА КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	553
Якимович Роман Іванович ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ЗЛОЧИННОГО ВПЛИВУ ЯК КОМПЛЕКСНА ФОРМА ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	554

СЕКЦІЯ 13. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ТА СІМЕЙНОГО ПРАВА

Харитонов Євген Олегович САМОЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	557
Давидова Ірина Віталіївна ПРИВАТИЗАЦІЯ ЧИ КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ: ЩО ОБРАТИ?	559
Мінченко Райса Миколаївна, Мінченко Дар'я Анатоліївна ДЕЩО ПРО ПРОЦЕДУРУ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ...	561
Некіт Катерина Георгіївна ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ТИМЧАСОВОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ	564
Сафончик Оксана Іванівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРЕДСТАВНИЦТВА ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	566
Бабич Ірина Григорівна ДИСТРИБУТИВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ	568
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ	571
Глиняна Катерина Михайлівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ КАТЕГОРІЙ «ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ» І «ПРАВОВА ОХОРОНА» ПРАВ ДИТИНИ	572
Завальнюк Сергій Володимирович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ БУДІВНИЦТВА: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА І СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	576
Калітенко Оксана Михайлівна ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	578
Кривенко Юлія Василівна ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ДОГОВОРІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	581
Матійко Микола Володимирович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ	583
Омельчук Олександр Сергійович ВПЛИВ РИМСЬКОГО ПРАВА НА ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ	586
Orzikh Yurii Hennadiiovych THE NOTION OF "COURT" UNDER EU REGULATIONS AND ITS FUTURE IMPACT ON UKRAINIAN LAW	587
Павлова Вікторія Георгіївна ДОГОВІР ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	590
Токарева Віра Олександрівна ДО ПИТАННЯ РЕПУТАЦІЇ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	591
Фасій Богдан Володимирович ЗНАЧЕННЯ РОЗСУДУ ПРИ РЕГУЛЮВАННІ ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИН	594
Chanysheva Alina Rashidivna CONCERNING THE DEFINITION OF AUXILIARY AND ADDITIONAL OBLIGATIONS IN THE CONTENT OF OBLIGATORY RELATIONS	596
Білоус Денис Васильович ПОНЯТТЯ НЕСПРАВЕДЛИВІ УМОВИ ДОГОВОРУ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АМЕРИКАНСЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА	598
Ващак Владислав Анатолійович ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ БОТІВ ДЛЯ ТОРГІВЛІ КРИПТОВАЛЮТАМИ ...	600
Дворнікова Анна Юріївна АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ТА РОЗПОРЯДЖЕННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ ЗА ВИМОГАМИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	602
Колісниченко Сергій Васильович ДО ПИТАННЯ ДОГОВІРНИХ КОНСТРУКЦІЙ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ	605

рування моральної шкоди, як складової тих збитків, які включені до загальних положень щодо відповідальності за завдану шкоду, при кодифікації цивільного права аж до XIX століття [4, с. 83]. Щодо виникнення сучасної концепції моральної шкоди, то перша згадка про моральну шкоду у французькій судовій практиці з'явилася лише у 1833 році. Нині в Європі розрізняють три типи правових режимів щодо моральної шкоди: ліберальні, помірні, консервативні.

Отже, норми, що стосуються відшкодування моральних збитків, розроблені римським правом, змінювалися і набули подальшого розвитку у приватному праві країн Західної Європи, зокрема французькому, італійському, німецькому законодавстві, які за допомогою судової практики розширили та удосконалили основні доктринальні погляди римського права на інститут моральної (немайнової) шкоди.

Список використаних джерел

1. Гришук О. В. Право людини на компенсацію моральної шкоди (загальнотеоретичні аспекти) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2002. 188 с.
2. Забара І. М. Відшкодування моральної (немайнової шкоди) в міжнародному приватному праві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2002. 195 с.
3. Харитонов Є. О. Основи римського приватного права : посібник. Одеса : Букаєв В. В., 2016. 396 с.
4. Gutierrezurl Arantxa. «Weakness» in the context of the compensation of non-pecuniary losses in English law and French law. *La faiblesse en droit*. 2020. Vol. 34. P. 71–83. URL: https://www.arantxa-gutierrez.com/files/pdfs/faiblesse_droit.pdf
5. Humbert M. L'incorporation de Caere dans la Civitas Romana. *Antiquité*. 1972. Vol. 84. № 1. P. 231–268.
6. Livi Titi. *Ab Urbe Condita*: T. III. Oxford Classical Texts, 1967. 291 p.
7. Sanfilippo C. *La dote: corso di diritto romano*. Catania : Università di Catania, 1959. 216 p.
8. Zweigert K., Kotz H. *Einführung in die Rechtsvergleichung: Auf dem Gebiete des Privatrechts*. Mohr Siebeck, 1996. 746 p.

Ключові слова: моральна шкода, римське право, Закон XII таблиць, компенсація немайнової шкоди.

Keywords: moral damage, Roman law, Law of the Twelve Tables, compensation for non-property damage.

Orzikh Yurii Hennadiiovych

National University «Odesa Law Academy»,

Associate Professor of the Department of Civil Law, PhD in Law, Associate Professor

THE NOTION OF “COURT” UNDER EU REGULATIONS AND ITS FUTURE IMPACT ON UKRAINIAN LAW

Significant events are taking place for Ukraine, the Ukrainian population and Ukrainian history. In 2014, Ukraine, the European Atomic Energy Community and their member states signed the Association Agreement (hereinafter referred to as the Association Agreement), which became a certain confirmation of Ukraine's Eurocentric path.

There is no doubt that future EU members must adapt their legislation to the EU requirements and fulfil all the requirements necessary for accession to the EU. At the same time, considering the existing EU regulations, which, according to Article 288 TFEU [1], are binding in full and must be directly applied in all Member States, it is likely that adaptation, harmonisation, and approximation will not be enough.

An example that may confirm this statement is the definition of the term «court», which can be found in various EU regulations. And since the EU Regulations are binding on all member states, the issue of its mandatory application will sooner or later arise in Ukraine.

Therefore, the purpose of this study is to examine the concept of «court» and its definitions provided in various EU Regulations with an analysis of the possible implications for Ukrainian law and application of law.

The following EU Regulations will be discussed in the paper:

1. EU Regulation No. 2019/1111 of 25 June 2019 on jurisdiction, the recognition and enforcement of decisions in matrimonial matters and the matters of parental responsibility, and on international child abduction (recast).

2. EU Regulation No. 4/2009 of 18 December 2008 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and cooperation in matters relating to maintenance obligations.

3. EU Regulation No. 650/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of succession and on the creation of a European Certificate of Succession.

As it comes from the title of the regulations all of them are dealing with civil matters which separately must be considered from the perspective that the term “civil matters” itself produced a lot of ambiguity within the EU. However, this question is out of the scope of the upcoming study.

The interest in this matter is due to the fact that, relying on the case law of the European Court of Justice, the EU Parliament provides a broader definition of the concept of «court», including not only judicial bodies as such, but also sometimes administrative bodies, notaries and other institutions that meet certain criteria for courts by the nature and principles of their activities. Thus, in the event of Ukraine’s accession to the EU, certain administrative institutions, notaries and other bodies may fall within the meaning of the concept of «court» in certain cases.

A separate question arises as to whether such provisions are consistent with the Constitution of Ukraine, namely the provision that justice in Ukraine is administered exclusively by courts (Article 124 of the Constitution of Ukraine) [2].

Thus, in accordance with recital 14 of the Preamble to Regulation No. 2019/1111, based on the case law of the Court of Justice, the term «court» should be defined more broadly to include administrative authorities, notaries, and other authorities with jurisdiction over matrimonial matters. This, in turn, leads to the fact that documents drawn up in accordance with the established national procedure acquire the status and legal force of a «court decision».

Article 2(2)(1) of EU Regulation No. 2019/1111 unfortunately provides only a generalised definition of the term «court» used for the purposes of this regulation, namely, any competent authority or person in a Member State with jurisdiction over matters falling within the scope of this regulation [3].

In turn, Regulations (EU) No 4/2009 and No 650/2012 provide more detail, allowing for a clearer definition of which bodies and officials are considered to be a «court» for the purposes of the respective regulations.

Thus, according to Article 2(2) of Regulation No. 4/2009, the term «court» requires that the relevant bodies comply with guarantees of impartiality, the right of all parties to be heard, that their decisions comply with the law of the Member States where they are established, that such decisions may be appealed against or reviewed by a judicial authority and that their decisions have the same force and effect as a judicial decision on the same matter [4].

Pursuant to Article 2(2) of EU Regulation (EU) No 650/2012, the term «court» requires compliance with additional criteria beyond those set out in EU Regulation (EC) No 4/2009, namely that such authorities and officials must perform judicial functions or act under the control of a judicial authority or act on the basis of powers delegated by a judicial authority [5].

Therefore, Regulation No. 650/2012 imposes more requirements for such bodies to be considered a «court» for the purposes of this regulation compared to Regulation No. 4/2009. These provisions require clarification of which authorities and officials in Ukraine fall within the definition of a court. The intuitive answer is that none of the existing authorities and officials in Ukraine meet such criteria, except for the judiciary. However, perhaps the only drawback of intuitive answers is that they are lacking in argumentation.

To summarise, in order to fully answer the question of the impact of the EU Regulations on Ukrainian law, it is necessary to define what is meant by:

- «...exercise of judicial functions» and whether this means that the authority or official performing such a function exercises justice within the meaning of Article 124 of the Constitution of Ukraine?
- «...act pursuant to a delegation of power by a judicial authority» and whether this provision violates Article 124 of the Constitution of Ukraine?
- «...act under the control of a judicial authority» and whether the existence of control implies that the respective authority or official is part of the structure of the judiciary?
- «...the right of persons to be heard» and whether this right can be guaranteed by authorities and officials other than the judiciary?
- «...guarantees of impartiality» and whether it can be said that the impartiality of, for instance, the tax service or a notary in their activities may differ from the impartiality in the delivery of justice by the judiciary?
- «...the force and effect of a judicial decision» and whether it is possible to say that there is a certain degree of unambiguous similarity between decisions made, for example, by state registration authorities for real estate rights and judicial authorities?

All these legal questions require a detailed study based on the texts of the EU and Ukrainian regulations, case law of the European Court of Justice, the Supreme Court and the Constitutional Court of Ukraine.

References

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями : від 25.03.1957 : станом на 30.03.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Council Regulation (EU) 2019/1111 of 25 June 2019 on jurisdiction, the recognition and enforcement of decisions in matrimonial matters and the matters of parental responsibility, and on international child abduction (recast) : Doc. 32019R1111. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1111&qid=1711971263476>
4. Council Regulation (EC) No 4/2009 of 18 December 2008 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and cooperation in matters relating to maintenance obligations : Doc. 32009R0004. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32009R0004&qid=1711971195989>
5. Regulation (EU) No 650/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of succession and on the creation of a European Certificate of Succession : Doc. 32012R0650. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32012R0650&qid=1711971229610>

Ключові слова: поняття суду, спадкування, матримоніальні справи, гармонізація, здійснення судової функції.
Keywords: notion of court, succession, matrimonial matters, harmonisation, exercise of judicial function.